

Handreiking voor samenwerking binnen LEADER.

Netwerk Platteland - Augustus 2016

Inleiding

Als je Leader zou moeten samenvatten in twee woorden ligt het voor de hand om te kiezen voor: "Bottom up" en "Samenwerking". Voor samenwerking met andere regio's in Nederland of het buitenland hebben Leadergroepen bij hun start al een apart budget gereserveerd. Dat was verplicht omdat Europa waarde hecht aan samenwerking. En hierdoor is het ook makkelijker om een vorm van samenwerking in gang te zetten zodra de tijd rijp is. Maar aan de andere kant is samenwerking geen doel op zich! Europa vindt dat dit budget alleen moet worden ingezet voor activiteiten die zijn gericht op concrete vervolgacties, ook al is die garantie vooraf natuurlijk niet te geven.

In de praktijk blijkt nogal eens dat samenwerking niet altijd goed van de grond komt. Problemen kunnen zijn:

- Te hoge verwachtingen op de korte termijn
- de meerwaarde van samenwerking is niet meteen duidelijk
- Het is lastig een gezamenlijk doel te formuleren met partijen buiten de eigen regio (vanwege de afstand, de taal of cultuurverschillen bijvoorbeeld).

Netwerk Platteland heeft als taak om samenwerking te stimuleren. Dit past binnen de Leadergedachte en ook binnen het streven van Europa om samenwerking tussen lidstaten te bevorderen. Deze handreiking bevat tips en aandachtspunten voor samenwerkingsprojecten en is bedoeld voor leden van Leadergroepen, coördinatoren en initiatiefnemers van Leaderprojecten.

Cooperation should not be regarded as the cherry on the cake, but much more as the raising agent, which is vital to the success of the cake. (citaat Séverine Bressaud - French Rural Network)

Randvoorwaarden voor goede samenwerking

Samenwerking zal vaak leiden tot een gezamenlijk project of een gezamenlijke activiteit. Hiervoor zijn de volgende randvoorwaarden:

- "Drive" en een open houding van de aanjagers van het potentieel samenwerkingsproject.
- Beschikken over de goede vaardigheden die horen bij uitwisseling en samenwerking.
- Behoeftebepaling: "Wat zijn de mogelijkheden en wensen voor samenwerking?"
- "Partner search": hoe kunnen we een geschikte partner te vinden?
- Overeenstemming bereiken over de gezamenlijke doelen van het project
- Dan de uitwisseling met potentiële partners
- Projectplanning: een goed projectplan bevat informatie over de 5 belangrijke aspecten van projectmatig werken: Tijd, Geld, Kwaliteit, Informatie en Organisatie. Zeker bij samenwerkingsprojecten is het belangrijk bij het begin van het proces snel duidelijk te hebben wie de betrokken personen bij het project zijn, wie de coördinatie heeft en hoe de verantwoordelijkheden zijn belegd.
- Uitvoering van het project. Bij samenwerking is het daarbij belangrijk steeds te checken dat het klikt met deze mensen en dat de betrokkenen de afgesproken tijdsinvestering kunnen waarmaken.
- Evaluatie van de resultaten en het proces.

Hobbels bij samenwerking

Bij het opzetten van samenwerkingsprojecten kun je in elk van deze stappen hobbels in het traject tegenkomen. Dat zijn de risicofactoren die bepalen of een initiatief uiteindelijk succesvol wordt. Risicofactoren kunnen bijvoorbeeld zijn:

- taalbarrières en culturele verschillen,
- de fysieke afstand tussen partners
- verschillen in administratieve systemen en wettelijke regels,
- verschillende verwachtingen bij betrokkenen ten aanzien van het project,
- ongelijke niveaus van betrokkenheid of gaandeweg veranderende motivaties bij de betrokkenen.

Een goed begin is het halve werk

Een Leadergroepen die samenwerking zoekt met een andere Leadergroep kan het beste beginnen bij de Lokale Ontwikkelingsstrategie. Hierin zijn de sterke en zwakke punten van de regio beschreven en deze bevat ook de richtinggevende ambities voor de Leaderperiode. Dus door deze visie goed te bestuderen en gemeenschappelijke belangen te zoeken krijg je zicht op de kansen voor samenwerking. Bedenk voordat je zelf een concreet project gaat optuigen dat het ook slim kan zijn om aansluiting te zoeken bij reeds bestaande initiatieven. Dat kan een hoop tijd schelen als het gaat om praktische zaken en het op gang brengen van de organisatie van een project. Schenk daar dus in de oriëntatiefase ook aandacht aan.

Het is goed de kansen, bedreigingen en de mogelijke gemeenschappelijke doelen vooraf zo goed mogelijk in kaart te brengen. Door dit voorwerk te doen voor je fysiek bij elkaar komt spaar je niet alleen veel tijd uit maar vergroot je ook de kans dat het eerste contact meteen leidt tot een volgende stap.

Samenwerking begint met een ontmoeting

Een goede voorbereiding vergroot de kans op succes, maar daarnaast moet het ook gewoon klikken. Toevallige contacten met iemand in je netwerk leiden in de praktijk vaak tot een gezamenlijk initiatief. Je kunt het toeval helpen door actief te netwerken bij meetings of eventueel zelf een

kennismakingsbijeenkomst te organiseren. Maar let op. Een uitwisseling is vaak inspirerend, maar om te komen tot echte samenwerking is het nodig om meteen één stap verder te gaan. Dit doe je door bij zo'n kennismakingsbijeenkomst al te inventariseren waar de behoeften aan een concreet samenwerkingsproject liggen en wie die daarin samen willen gaan optrekken. Veel leadergroepen hebben hier al ervaring mee, bijvoorbeeld via het organiseren van een Leadercafé in het eigen gebied. De Schotse NSU heeft het concept "cooperation café" bedacht om samenwerking tussen verschillende gebieden te stimuleren. Kort gezegd komt het idee neer op "kennismaken en praten om vervolgens tot actie

te komen". Dit concept is een variant van het pro action café. Voor meer info zie deze video <https://vimeo.com/37710595> of vraag een andere Leadercoördinatoren naar hun ervaring hiermee.

Praktische hulpmiddelen

Voor samenwerking met landen heeft de site van ENRD (European Network for Rural Development) een pagina met "contactadvertenties". Je kunt daar ook zelf een met een format een oproep plaatsen en afwachten of anderen reageren. Je kunt aangeven wat je zelf met de samenwerking wilt bereiken en wat voor type partner je zoekt. Zie hiervoor https://enrd.ec.europa.eu/leader-cld/cooperation/partner-search_en

De site van netwerk platteland bevat een soortgelijke pagina voor met name de binnenlandse initiatieven: <http://netwerkplatteland.nl/kamer/internationale-samenwerking-leader>. Soms zal Netwerk Platteland hier ook interessante oproepen uit het buitenland plaatsen om deze onder de

aandacht brengen.

Verder zal het Netwerk Platteland samen met buitenlandse partnerorganisaties internationale uitwisseling stimuleren via rechtstreekse contacten en bijeenkomsten.

Veel plezier met de samenwerking

Samenwerking mag leuk zijn... Als een project goed loopt krijg je er energie van en je merkt dat dit doorwerkt in het projectresultaat.

Checklist voor samenwerking

- Zie je zelf de meerwaarde van samenwerking? Vind je (inter)nationale samenwerking leuk? Is er een gemeenschappelijk perspectief of een gezamenlijke visie op het doel van de samenwerking?
- Klikt het tussen de sleutelfiguren binnen het samenwerkingsproject? Als er een positieve energie tussen de partners ontstaat, vergroot dit de kansen op succes.
- Bij wie of op welk niveau start de samenwerking? Wat is het goede niveau: Leedergroep, coördinator, projectinitiator?
- Uitwisseling is een goed begin maar leidt niet altijd tot samenwerking. Probeer daarbij in een vroeg stadium te bepalen of er meer mogelijk is dan uitwisseling van ervaringen.
- Heb je bij aanvang al een goed beeld waar de samenwerking toe kan leiden?
- Welke concrete acties kun je al in het beginstadium benoemen?
- Een van de voordelen van samenwerking kan zijn om de kritische massa voor het opstarten van een project te vergroten. Zijn er dergelijke schaalvoordelen in het project? Een gebied kan bijvoorbeeld te klein zijn voor een nieuwe energiecoöperatie waarin boeren en burgers samen energie produceren, maar door aansluiting te zoeken met een ander gebied kan het initiatief opeens wel haalbaar worden.
- Bestaat er complementariteit tussen de partners? Of zijn er andere redenen om samen te werken? Bijvoorbeeld via het benutten van aanwezige kennis en ervaring bij anderen.
- Welke elementen kun jij of kan jouw gebied inbrengen om een samenwerkingsverband meerwaarde te kunnen geven? En andersom: welke meerwaarde kan een samenwerkingspartner hebben voor jouw gebied?
- Welke hulpbronnen (geld, tijd, mensen) zijn nodig om het project goed te kunnen starten? Zijn de betrokken personen al in beeld of al betrokken? Speciaal de rol van geldverstrekkers vraagt vroegtijdige aandacht.
- Zijn de verantwoordelijkheden bij een samenwerkingsproject aan het begin goed gedefinieerd? Zijn de commitments van betrokken personen duidelijk? Zijn procedures in beide gebieden goed in beeld? Is de beslisstructuur binnen het project duidelijk?